

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERȚIUNI:

se socotesc după tarifa cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înaintea.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Iar' alegeri?

Să știe că pe 19 Dec. e conchemată de nou dieta din Pesta la ședință.

Guvernul lui Fejérváry însă are mari răcori de acea ședință, fiindcă negreșit are să fie flocăit rău în ea. I-să va vota numai decît *neîncredere* de dieta întreagă, — de aceea să spună, că umblă să găsească chipuri și moduri, cum să scape de un atare vot de neîncredere. Ar putea scăpa numai amînînd ședințele ei de nou pe timp nehotărît, ori risipind dieta asta.

Intre politiciii din Pesta, cari țin a cunoaște bine starea lucrurilor, — să ia ca tot mai sigur aceea, că în 19 Dec. dieta nici nu va fi lăsată să mai țină ședințe, ci va fi închisă de tot, *disolvată* (risipită) prin o scrisoare a Maiestății Sale, care vîzînd ră cu deputații kossuthiști n'o poate scoate la cale, o să încerce a schimba fața dietei prin alegeri nouă, pe care le-ar conduce ministrii cei de azi. Firește ei ar cerca marea și sarea să-și scoată din alegeri oameni credincioși lor. Dar' alegerile ci-că nu le-ar face acum îndată, ci colo în primăvară, până cînd s'ar sili a-și cîștiga sprigintori prin cercuri.

Alte păreri însă zic, că în 19 Dec. dieta nu va fi de-a dreptul disolvată (risipită) ci numai *amînată* de nou prin scrisoarea regală, așa cum s'a tot amînă din Ianuarie încoace într'una.

Una din două va fi negreșit, — și asta ne e destul cuvînt, ca cei chemați a conduce politica noastră națională românească, să muncească din răsputeri la organizarea noastră în cercuri, ca ori-ce întîmplare să ne afle deplin pregătiți.

Glasul Domnitorului.

Zile ciudate. De unde pîn' acum să spunea, că Maiestății Sale nu-i vine la socoteală votul universal, că prea ar vedea căzînd mulți dintre „nobili” aristocrați ce-s azi la putere în conducerea Împărăției și în jumătatea de dincolo și dincoace, — săptămîna trecută de-odată veni știrea, că chiar Maiestatea Sa a spus-o verde ales, așa ca să o audă și s'o știe toți în Împărăție, că *Maiestatea Sa dorește a să da poporului votul universal* (drept de vot tuturoral), că lucrul acesta nu mai poate fi opăcit, și el va și limpezi turbureala politică de azi din țări!

Auzind de asta, capul Kossuthiștilor, Kossuth Ferencz, a scris un articol în foia „Budapest”, că kossuthiștii nu pot să împedecă votul universal, căci pînă la alegeri chiar ei îl cereau! Și nu pot să-l împedecă mai ales acum, că și capul încoronat e de părere ca acest drept trebuie dat poporului!

Hei, da n'au sărit căpăii cei mai mici pe Kossuth, că prin asta vrea să se facă plăcut Regelui ca să-l facă ministru, și l'au aproape huiduit, încît bătrînul și slăbănogul Kossuth s'a văzut silit a retrage de-a binele cele ce a scris, spunînd că a fost numai... rău înțeles...

Așa-i bine!

În dieta din Pesta s'a înghiebat de vre-o 10 ani un nou partid politic: partidul „poporal” de fapt e partidul catolicilor unguri. Cum însă n'au prea găsit în țară cercuri cari să-i pri-

mească, ei s'au dat pe lîngă *Slovaci*, între cari avînd credincioși, și-au scos cîțiva deputați și au format partidul din vorbă.

În răsturnarea asta politică „poporalii” s'au cuibărit în șireglă la kossuthiști, în „coalitiție”, și urlă și ei cu lupii... Fu zilele astea vorbă că Kossuth si unii ai săi ar fi învoiți să se dea vot universal (cît de unguerește șurubuit, dar' tot îl vreau), mai ales că M. Sa zice că da, trebuie dat!

Cei din partidul „poporal” catolic, de teamă că prin votul universal ar cîștiga *poporul Slovac* voturi și pe urmă și-ar alege deputați *naționali slovaci*, nu mai mult unguri papistași, îndată să zburli ră și strigară, că de primesc kossuthiștii votul universal, ei, poporalii ies din coalitiție, (își pachetează boscircțele din șireglă și pleacă)! Că ei nu vreau votul universal!

Au auzit blăjînii Slovaci de zburlirea deputaților „poporalii” eșii mai toți din cercuri slovacesti, și s'a și pornit atîtare mare contra lor! A părut o cărticică ce să împarte printre popor, prin care toți Slovacii sunt îndrumați a întoarce pe viitor spatele acestor deputați și a-i face să sară din cercurile lor, ca și cînd n'ar mai fi fost, ca niște dușmani ai drepturilor poporului care i-a ales!

Așa e bine și așa vor și păți acești îngîmfați!

Dar' noi Românii nu înțelegem oare glasul timpului? Vom mai alege noi în cercurile noastre străine cari tot așa-s contra a să da drept poporului nostru?

Nădăjduim cu temei, că tare să vor schimba lucrurile și la noi!

Bază nouă.

Văzînd că dacă nu azi, dar' ca mine tot vor fi siliți a da popoarelor drept de vot universal, vulpile politice din Pesta au început a-și face socoteala, cum ar putea pune trebile la cale, ca să dea vot universal și tot să nu *perda nimic* prin el? Și a ieșit în vileag vulpoiul politic Beksics cu un plan mizerabil, care însă place tare șovinistilor. El zice:

Dee-se dară vot universal, dar' *împărțim cercurile de alegere altfel!* Să nu să mai iee ca măsură la croirea granițelor cercului, numărul locuitorilor (cum e azi), ci *cultura și bogăția* cercului! Unde poporul e mai luminat (cu carte) și mai bogat, vor alege în un cerc mai mic un deputat, iar' unde poporul e napoiat în învățatură și în avere, cercul va fi întins tare, pînă ce să dea și el la cântar atîta cultură și bogăție cîtă dă celalalt cutare, mai mic.

Prin asta, zice Beksics, între Unguri, cari sunt mai cu carte și mai cu bunăstare, cercurile vor fi mici, deci vor da deputați mulți, iar' printre popoarele nemaghiare, cele sărace și fără carte, *cercul va fi mare-mare*, așa că ei și ținînd la olaltă, vor da numai puțini deputați, *mai puțini decum ar putea da azi*, după legea cea răsucită de acum!

Iată planuri de adevărați vulpoi, cari nu să gîndesc la altă, decît cum să scurte pe popoarele nemaghiare în cele mai sfinte drepturi ale lor!

Și iacă, frate Române, cum să va răzbuna pe tine *lipsa de învățatură*, căci, durere, și unde avem școli, copii nostri nu să rup tare a ajunge la mai multă știință de carte!

Comisari guvernali.

Iată stafia care pune pe gînduri și pe cei mai gureși „patrioți”. Guvernul lui Fejérváry și-a numit — cum are drept în lege — fișpani în mai multe comitate, ca bărbați ai săi de încredere în fruntea comitatelor. Congregațiile însă n'au vrut să-i recunoască și nu i-au lăsat să-și pună jurămîntul cum cere legea, ci i-au huiduit cu gâlăgie mare. Iar' fără jurămîntul pus în fața adunării comitatului, fișpanul nu-i fișpan.

Față cu această pășire a comitatelor, guvernul pune mîna pe o armă mai aspră: nu va mai numi obicnuiții fișpani, ci va trimite în fiecare comitat un *comisar guvernial* cu putere deplină de poruncire asupra tuturora! Lui i-să va supune gendarmeria, miliția, poliția, și ce el va porunci să se facă, va *trebu* să se facă, că de nu, vine puterea baionetei într'ajutor.

Acesta e cel dintîi și mare paș spre — *absolutism*, cînd forma legii să trece sub vedere, și voința unui om, e „lege” pentru toți!

Că ce va urma atunci, bunul Dzeu știe, — căci Kossuthiștii n'au gînd să se supună nici acelora, ba mai vîrtos acelora nu!

Iar' că acest gînd îl are guvernul lui Fejérváry să adeverește prin restul unui fișpan al său, groful Teleki din comitatul Cojocnei, care, deși numit numai de curînd, și-a lăpădat slujba, spunînd că el cînd a primit a fi fișpan sub ministri aceștia, a primit așa, că ei legile nu le vor trece, ci tot ce vor întreprinde va fi între marginile legilor de azi.

Dar' a aflat că guvernul va numi comisarii de cari vorbim, și aceia-s peste lege, — deci el nu mai poate sluji sub ei, că nu le mai stă înțeleșul avut.

Primum darea.

Vre-o trei comitate din cele ce jucaseră pe „patrioticele”, s'au înmuiat deja, Trnava mică, Nitra, Ciongrad, și au declarat că să supun noului guvern, primesc dările, ba le adună cît pot și le dau statului, cum să cuvine. Îndesebi cu aceia și-au întemeiat hotărîrile, că ele fiind sărace, n'ar putea lupta cu lipsa în care ar ajunge dacă guvernul le-ar oprî ajutorul de stat ce să dă comitatelor.

Prin Bănat, cum am scris încă, multe comune au adus hotărîri de primirea dărilor.

În comit. *Hunedoarei*, pe cît știm, singură *Orăștiea* a luat hotărîre contra celor dela varmeghie: Reprezentanța orașului Orăștie a hotărît săptămîna trecută, că primește dările, le trimite la oficiile de stat și dă hîrțile ce vin pentru miliție, — ori le place asta celor dela comitat ori nu.

Adunări naționale.

La Seini

În Sătmar, s'a ținut o adunare națională poporală, la care au luat parte deputații Dr. T. Mihali și Vas. Dămian, iară dintre funtașii din partea locului dl. Dr. V. Lucașiu, Dr. Nyilvan și alții. Adunarea a fost bine reușită. Poporul s'a dus cu vederi nouă și mai lamurite asupra stării treburilor în țară.

Adunări nouă

vor fi în 10 Dec., precum am vestit deja: la Oravița și Beliu, iar' în 12 Dec. la Bozovici, și tot în 12 la Teiuș.

La Teiuș fusese convocată întîi pe 14 Nov. dar' fiind atunci oprită, conchemătorii au umblat cu recurs și acum au încredințarea că o pot ținea. Dăm aci convocarea însăși:

La Săliște.

Pe Duminecă, în 10 Decemvrie n. a. c., la 1 oră d. a. e convocată

ADUNARE POPORALĂ

în Săliște (l. Sibiu), cu următoarea ordine de zi:

1. Constituirea.
2. Darea de șamă a dep. Dr. Comșa.
3. Hotărîri și eventualii.

La Teiuș.

Subscrișii prin aceasta convocăm

ADUNARE POPORALĂ

la Teiuș pe ziua de 12 Decemvrie n. 1905, la oarele 10 a. m., în localitățile hotelului „Hább”.

Obiectele adunării vor fi: 1. Discuțiune și primirea unei moțiuni asupra votului universal.

Teiuș, la 14 Noemvrie n. 1905.

Dr. Iuliu Maniu, avocat; Artimon Blăjan, preot gr. cat., Obreja; Candin Suci, preot gr. or., Măgina; Vasile Hagea, protopresbiter; George Spatacean, inv., Benic; Laurian Frâncu, proprietar, Benic; Ioan Rusan, mare propr. Mesentea; Eftrem Rațiu; Eremia Iliescu, preot gr. or., Stemțu; Pompiliu Predovici, preot ort., Vîngard; Andreiu Patachi, preot gr. or., Mihalt; Ilie Mihaiu, inv., Mihalt; Em. Comanescu, inv., Mihalt; Vasile Barbier, inv., Măgina; Elisa Danilă, inv., Mihalt; George Pop, preot gr. cat., Mihalt; Simion Marcu, paroh al Gârbovei; Filip Pojar; Iacob Boca; Ioan Moldovan; Vasile Lucașiu; Nicolae Cristea; Stefan Popa; Iacob Muntean; Ioan Udrea; Ioan Lucașiu; Ioan Barna, inv., Mihalt; Iosif Șerban; A. Hulea, preot gr. cat.; Amos Frâncu, preot; Isidor Raica, preot; Maxim Hulea, preot gr. cat.; Vasile Tufescu, docente gr. cat. din Obreja; Iacob Lucașiu; Iuliu Popa; Ioan Muntean; Gligor Popa l. Bucur; Ioan Muntean l. Ioan; Ioan Cămpean; Nicolita Crișan; Ioan Radu; Buțu Teușan; Trifan Panta; Ioan Ciorte; Panfis Florea; George Fostoc; Pavel Radu; Gligor Popa; Simion Coblișiu; Ioan Coman; Ioan Hazi; Mihailă Popa; Ioan Bucur; Ioan Ciortia, Gligor Moldovan; Traian Timiș, Ioan Raț; Simion Crișan; Ioan Vizogna; Zaharie Lucașiu; Iacob Hazi; Ioan Raț; Iacob Raț; Traian Bălan; Vasilica Crișan, Traian Popa l. Iacob; Teodor Jamelean; Ștefan Moldovan, Ioan Braty l. Filip; George Muntean; Simion Stan; Danil Rațiu; George Suci; Iacob Suci; Gligor Suci; Achim Rusu; Valeru Florea; Iacob Conț; Pantilimon Ungur; Nicolae Cetean, Nicolae Muntean, Iacob Moldovan.

Tot povestea nuelușelor.

— Din pildele altora —

Că ce va să zică puterea *ținerii împreună*, ne arată și următoarea faptă: Aceiași socialiști, despre cari unii știu spune prea multe bune, iar' alții prea multe rele, pe cînd de fapt ei, pe lîngă multele lor părți rele, au și unele bune, între cari cea mai vrednică de laudă este *ținerea la olaltă* cu tarie de fer, și *supunerea neclintită îndrumărilor venite dela conducătorii lor!* Și prin aceste două lucruri, ei, oameni săraci, fără drepturi, fără legături cu domni mari, au ajuns a fi temuți de toți domni mari! Căci *ținînd la olaltă, înseamnă mult!*

Ei au o conducere, și aceea face planurile mișcărilor, și atunci toți ca unu merg încotro-s mînați. Iacă și lupta pentru votul universal, ei o ridică în țeară mai mult ca ori care alt partid politic. Îți făcură cîte-o demonstrație pentru această cerere a mulțimii, adunînd peste 50.000 de oameni la un loc, cari cereau acest drept! Și cu timpul domni vor fi siliți a să pleca, mai ales că nu numai socialiștii, ci și noi popoarele nemaghiare toate, ba și poporul de rînd unguereș înșuși, îl cer, ca și aceia!

Dar' că ce putere înseamnă *ținerea la olaltă* a mulțimii lucrătoare, să vede din istorioara ce vom a spune.

Foile domnilor mari din Pesta, a bogătanilor din tabăra kossuthistă — coalitiionistă, ca și din partidele celorlalți boeri ori boeriști (cu perciuni), hulesc rău la socialiști cari tot cer vot universal, și scriu, că a le da drept lor la toți, ar fi unu ca a slobozi horda de *flămîni și săbăteci* asupra color ce și-au cîștigat stări mai bune! (Tot cam așa vorbă și Hollaki la Hunedoara, și totuși s'au aflat Români prăpădiți cari să voteze cu el!)

Hulele astea n'au rămas fără răspuns din partea socialiștilor. Conducerea partidului lor le-a răspuns prin foia sa (Népszava) spunîndu-le, că dacă foile ciocilor din taberele din dietă, nu-și vor ținea gura și vor mai arunca atari hule pe socialiști, ei le fac judecată scurtă: Toți culegătorii tipografi dela foile hulitoare, la porunca conducerii, vor înceta lucrul în acele tipografii, și vor face pe acei domni ciocoi, să nu mai poată zice nici cîrc asupra socialiștilor!

Și au făcut-o! Luni-Marti n'au mai putut ieși vre-o opt din foile mari din Pesta, că n'au vrut să le mai lucreze! Până le-or învăța minte!

Și iar' să adeverește de bună, practică și adevărată povestea nuelușelor!

Alegerea dela Hunedoara.

Luptă din cale-afară încordată s'a dat Marti la Hunedoara în jurul alegerii de deputat.

Din cele 1200 voturi ce are cercul, s'au dat peste 1030, așa că numai morții și cei greu bolnavi n'au alergat la urnă!

Căci s'a lucrat foarte mult și din parte românească și din partea unguerească pentru candidatul său.

Sfîrșitul a fost: 470 de voturi date pentru candidatul partidului național român Dr. Victor Bontescu și 560 voturi date pentru omul sprijinit așa-zicînd cu foc și fer de stăpînire, Hollaki. A reușit astfel încordată candidatul maghiar cu o majoritate de vre-o 90 voturi. Dacă dintre cei vre-o 200 Români ce au votat cu Hollaki, numai 50 ar mai fi fost luminați la glavă de duhul sfînt, ca să treacă în tabăra noastră națională, biruința noastră era la Hunedoara încununată și de rezultatul real dorit.

Ținînd samă de împrejurările locale, conducătorii partidului nostru din capul locului s'au aruncat în luptă mai mult pentru cîntec steagului, pentru a face întîia spargere a țelinei. Și aici țelina e plină de mușinoaie întărite, de butuci de păduci săbăteci, rămași din vremuri slabe, și e plină de mușchiu, de mărăcini. Și trimișii nostri au avut în acest cerc lucru mai greu, ca poate ori-unde, ori-unde! Iar' dacă au putut totuși

să ridice poporul din cerc la atîta, ca să dea aproape 500 voturi (mai jumătate) pentru candidatul cel cu steagul nostru național în mână, — asta e foarte mult, e dovadă că mult și bine s'a lucrat la deșteptarea lui, în cele abia 10 zile ce am avut dela adunarea de candidare până la alegere!

Scopul nostru prim: a folosi privilegiul pentru a trezi inimile naționale ale popor și în acest ținut din cale-afară păraginit și înțeleșit și coperit de mărăcini, — s'a ajuns mai mult decît aveam nădejde, pentru-ce toată lauda și cinstea inteligenței și tinerimei din Hunedoara și Hațeg, care mult a ostenit, ajutată de număroși trimiși dela Orăștie și aiurea și de cîțiva domni deputați români.

Aceasta este părerea noastră peste tot asupra luptei date.

Fabrica.

Și până a da raport mai amănunțit, pomenim, că aci libertatea poporului român din Hunedoara și citeva comune din jurul ei, e din cale-afară îngreunată prin fabrica de fer din oraș și băile ei de piatră din jur, unde sute de oameni își capătă lucru, — iar fabrica, ca un bălaur cu șapte capete, clănțane din dinții ei de fer asupra nenorociților cari au de lucru cu ea, și amenință a le răteza toată nădejdea, de nu s'or supune negreșit poruncilor ei, chiar și în treburi de astea de alegeri! E aproape peste putință să te apropii de oamenii ce au de lucru cu ea. Și acum în curțile ei au fost adunați alegătorii și ținuți sub zăvoare, și avem știre, că mulți stăteau ca pe foc, ca în temniță și plîngea inima în ei, că trebuie să dea și ei cu cuțitul votului lor, în inima mamei lor națiuni. Au adus lucrătorii români trecuți dela ei la Cujir, ca să voteze cu Hollaki. E teribil acest polip. Nu înzădar cîntă cîntecul poporal:

„Pe-unde vin cu drum de fer
Toate cîntecele pier...
„Numai umbra spinului
La ușa creștinului!“

Ba în jurul puterii acestei fabrici, să formaseră curate legende! Să zicea că acolo unde Șalăt, directorul ei merge, acolo tot ținutul, tot cercul electoral merge, fără a crișca macar! Și cam așa a și fost în trecut! La alegerea de Marți poporul român din cerc a spulberat de-a binele această poveste rușinoasă, cînd nu numai că n'a mai mers pe porunca Slovacului patriotizat cu 5 pișule Șalăt, ci era

FOIȚA

Războiul.

— Nuvelă din războiul ruso-japonez —
(Urmare)

Și Ana începuse să cetească cu sete scrisoarea venită ei dela Alexei:

„Mult iubita mea Ană!“

Iată-mă în sfîrșit ajuns și adus așa departe de tine! Multe orașe și ape sunt între noi. Dar' pre lingă toată depărtarea eu sunt tot la tine. E noapte; un vînt călduros suflă, ști ca la noi în dricul verei și stelele lucesc frumos. Eu stau trîntit pe pămînt și scriu la lumina unui foc din doi tăciuni. Cu gîndul zbor la tine, și cu ochii inimei îmi pare că te văd tot așa de bună și de credincioasă precum te știam; și nu știu cum îmi pare că să înseninează și în jur de mine cînd mă gîndesc la ochii tei senini! Tocmai ne-am reîntors dela un mare atac cu dușmanul, despre care spun cei mai mari, că noi nu am învins, dar' dușmanii încă nu, — și că

pe-aci pe-aci să chiar trîntească pe candidatul lui, cînd de bună samă și pe Șalăt și pe mulți șoviniști din varmeghie, îi lovea „șloagul“, nu alta!

Nemeșii.

La început nemeșii din cerc au făcut oare-cari gînduri trimișilor noștri. Dar' lucrurile s'au îndreptat. Frații din cele două Silvașuri, toți „nemeși“ (nobili) au așteptat numai până au fost bine lămuriți că despre-ce e vorba și au venit apoi în ceată puternică la vot, spriginind pe candidatul neamului.

Dzeu să vă trăiască, fraților nemeși din Silvașuri, dinpreună cu bravii voștri preoți ce v'au condus, că vrednici v'ăți arătat de moșii voștri cei cari în luptă și-au cîștigat titula de „nobili“ (nemeși)!

Pagubă că cei din alte comune s'au acățat de tundra domnilor și și-au făcut neamul de perzare.

Dar' nici apostolii trezirii naționale, n'au putut străbate chiar toate unghiurile umbroase și întunecoase a cercului. Au rămas unele comune, (ca Ghelariul, Hășdat și Răcășdia etc.), în cari n'a avut cine lumina pe alegătorii Români, deși să puteau rupe și dintre aceia.

Bătăi.

S'au întîmplat și bătăi între partidele contrare infuriate. Pe notarul Rimbaș din Cerbel, l'au bătut rău niște oameni, ba ci-că l'au tăiat cu briceaguri în mai multe locuri. Au întervenit gendarmii, arestînd pe mai mulți bănuți a fi dat în notar.

Despre această întervenire a gendarmilor, se spune, că un gendarm a străpuns cu baioneta pe un om din sat, care era și el între cei-ce au atacat pe notar.

Au mai fost bătute unii primari cari n'au voit să meargă cu grosul satului, ci au trecut pe partea „domnilor“.

Rău flocait ci-că a fost un anumit arîndaș Murășanu din Hunedoara, care toată ziua a fost prin tabăra lui Hollaki, iar' spre sară a trecut în a Românilor, poate ca să mai zmulgă pe vre-un Român. Cum s'a vîrît în tabăra unde nu-i era locul, l'au pus cîțiva inși de-alungul jos în tină și au început a-l frămînta, cu opincile, nu rău, ci așa cît să-l durige prin tină, să-l ungă bine, și pe cap și pe nas și pe tot locul. Apoi l'au lăsat. Cînd s'a ridicat, era feștuit minunat! Și zicea: — D'apoi ce-aveți cu mine, doar' și eu is Rumân“

măne avem să ne tragem napoi de parte de aici într'o altă stațiune. O mulțime de răniți și de morți stau zăcînd afară pe cîmpul de luptă. Eu până în clipita de față, mulțumită cerului, încă nu am fost rănit, bunul Isus Christos m'a scăpat și de moarte. Gîndul meu e tot la tine și la dragul nostru copilaș și dimineața cînd mă scol și cînd mergem cu armata și în toiul luptei chiar, cînd zburau gloanțele de-asupra noastră ca ploaia și bubuitul tunurilor suna ca tunetul cerului în minie, dar' mai mult în fiecare seară cînd ajung să mă odihnesc, tot la tine-s cu gîndul.

Primește dară, buna mea Ană, de aici din depărtare, o strîngere de mână din mîna mea obosită, pe lingă un dulce sărut, și te rog sărută tu dragul meu copilaș în locul meu! — M'a cuprins un dor arzător de voi amîndoi. Dar' acuși să va sfîrși războiul, și noi vom învinge pe dușman și atunci mă voi întoarce și eu, — voi fi iarăși la voi, la tine dulce și draga mea soție și la micul fingerăș, și atunci nu mă va mai lua nime de lingă voi! — Dzeu, să ne poarte grija ție și mie și dragului nostru băiat. Rămii cu bine! Al tău

Alexei“.

— Ba ești drac! îi răspundea nația, care bine-și cunoștea oamenii.

Primari bravi.

Nici n'ar fi crezut cineva, ca în acest ținut apăsător și înlăntuit, să găsești atîta primari cu bărbăție, pe cîți s'au găsit. Cîl puțin 20 de inși au votat cu Dr. Bontescu! Dzeu să-i ție, că s'au dovedit băbrați cu caracter, nu tufe ce să lasă duse de ată!

Preoțime slabă.

A bătut peste măsură la ochi purtarea retrasă a preoțimeii din cerc. Din vre-o 70 de preoți, abia au venit la alegere 15, și și din aceia cîțiva n'au votat deloc! Dacă preoții erau la locul lor de onoare, biruința românească era asigurată. Dar' așa pe lingă preot, a mai rămas eodaș și cite-un alt om în sat, și aceștia au tras după sine căderea. Mai mulți au fost primarii cei curagioși, deși stau sub biciul administrației, decît preoții cari ar putea fi deplin neatîrnători.

Pfui!

Plini de scîrbă ne-am încredințat la fața locului, că un mizerabil domn cu ciucuri, a umblat pe ascuns pe la preoții din acele părți și i-a desmintat de-a merge la alegere, că de merg își perd „congrua“ și își primejduesc biserica. Pfui, suflet ticălos și duh mincinos! Desprețul nostru al tuturor te acopere, tu nevrednicule de a răsufia aerul curat într'un ținut atît de românesc!

Dacă în mijlocul atîtor greutăți, s'a ajuns totuși la cit s'a ajuns, — e foarte mult, putem fi mulțumiți. Bine că acum odată s'a desfășurat și aci steagul național, și s'a filfăit cu destul de mare cînstă! Dl Dr. Bontescu poate fi mîndru de numărul voturilor ce a primit! A căzut, dar' o cădere plină de onoare!

Avem cele mai bune nădejdi, că la alt asal, va izbuti a ținut steagul național pe cetatea Hunedoara!

Isbucnirea durerii.

Cînd sara s'a știut că candidatul român cade, grozavă durere și năcaș a izbucnit între ai noștri. Până și femeile plîngeau și blăstămau de năcaș pe acei cari s'au vîndut străinului și au ajutat să fie bătut steagul poporului nostru bun!

Ce va urma?

Ce va urma după asta? Oare o scufundare a inimilor și a voinței de luptă la un alt privilegiu dat? Nu! De-

II.

Ce zile fericite erau acelea, pe cari le trăise Ana și Alexei aproape 2 ani, — în casa lor. El era născut de aici din sat și tata lui ca un bărbat cuminte îl trimise la oraș ca să învețe meseria de cojocar și să îngrijă ca micul Alexei să învețe și a cetii și a scrie. Astfel el să împărțea de o creștere mai bună ca alții din sat.

Pe urmă merse în călătorie și numai atunci să reîntoarse iarăși acasă, cînd fu chemat la patul tatălui său rău bolnav care în scurt și muri. Alexei era atunci de 26 de ani. Prin moartea tatălui său rămase casa cu toate din jurul ei lui, — și astfel fu silit a să așeze aici, deși mai cu drag ar fi rămas în lume, să-și caute singur norocul. Și atunci aduse el pe Ana, în cuibul și locașul său, o ființă dragă și frumoasă. Dînsa era orfană, și aduse cu sine partea ei și o sumulită de bani, înpreună cu o inimă credincioasă, și suflet iubitor! — Și așa începură ei doi a merge mână'n mână pe drumul vieții lor, — și toți pașii lor erau cu spor încît în scurt timp ei să bucurară de o frumoasă dare înainte. Încet dar' sigur le era mersul lor, — și casa lor deși cam

loc nu! Toți cîți au vorbit cu acești oameni, cari sunt ca Moșii din Munți, tăcuți și hotărîți, tari la fire, — spun că căderea nici pe departe nu le-a înfrînt sufletele, ci mai tare i-a îndrîjit și la o nouă luptă ei de ei ar merge spre a cuceri pe cei-ce acum slabi s'au arătat! Că acum să cunosc.

O rușine.

Dacă stricăciune a făcut lipsirea preoților dela alegere, a fost numai stricăciune indirectă, dar' adevărata rușine pe toată preoțimea românească din cerc, au făcut-o un protopop și 3 popi: protopopul I. Pop din Hunedoara, popa Iosif Suci din Alun, Medrea din Ruși și Ungur din Ghelar, cari au mers și au votat cu Hollaky contra lui Dr. Bontescu! Să-i știți Români, și ca atari, ca pe lăpădați naționali, să-i prețuiți!

„Îmi ridic pălăria!“

Salăt, directorul fabricii de fer din Hunedoara, cel care era Iupiter-Tonans în cerc și ce el porunca la alegeri, aceea să făcea, — vîzînd tăriia partidului lui Dr. Bontescu și bărbăția celor ce au ținut pe lingă el, — după alegere însuși a spus:

„În fața unui astfel de partid contrar, îmi ridic pălăria! El vrednicește toată cînstă!“

Adevărat. Să știți Români, că prin bărbăție ajungeți la prețuire și cînstă și în ochii dușmanului vostru, iar' prin umilire ticăloasă, prin lașitate, tirăire, vă prețuește cît pe un cîne ce să pune pe labe și dă din coadă ca să capete o coajă!

Oare cuvîntul bărbătesc alui Salăt, în ce chip privește pe protopopul unit din Hunedoara și pe cei 3 popi și pe mișelul cu ciucuri care a lucrat pe ascuns contra noastră, cum și pe ceialți Români slăbănogi, cari au fugit din partidul naintea căruia dl Salăt își ridică pălăria?

Adevărat!

Foaia ungunilor din Orăștie, „Szászváros“, scriind despre alegerea dela Hunedoara, o aprețiază cu următoarele cuvinte:

„Alegerea din 5 Dec. la Hunedoara s'a sfîrșit cu biruința lui Hollaki Arthur. Nu voim să zicem că cu „strălucita“ biruință a lui, căci majoritatea cea de 99 voturi, față cu trecutul, să poate numi rezultat slab! Doar' numai nainte cu un an de zile la alegerile generale, ori-cît de tare s'a

simplă, dar' era cea mai curățică în tot satul, și soarele fericirii lor le zimbă în toată strălucirea sa!

Ana trecea de cea mai frumoasă și vrednică femeie în întreg jurul și cu tot dreptul că așa și era.

Cînd mergea la biserică, vestimintele ei, deși nu bogate, dar' erau cînstite și lucind de curățenie. Cînd treceau ei doi, Alexei de-a lătura ei, mîndru și îndestulit, toți priveau în urma lor, șoptindu-și:

„Domnu Alexei, și cu femeia lui trecură pe aici!“ Și consătenii îi țineau de oameni bogați, deși la început și ei aveau de a să lupta cu multe și mari greutăți. Dar' la ei era fiecare pas în regulă, și așa norocul le zimbă mereu pe urma muncii cînstite și a bunei rîndueli în toate și bună nădejde în viitor! Și spre bucuria lor veni și un al doilea Alexei mic, — care era ca o rază dulce de soare pentru amîndoi, în mijlocul fericirii lor. Cu cît drag s'arbară ei sfînta sară de Crăciun în anul trecut! Și ce frumoase planuri nu-și croiau pentru viitor! Poate încă în cursul anului acestuia va putea Alexei să-și ridice o casă nouă, atunci vor fi toate altcum și Ana va fi și mai îndestulită și mai veselă! Și micul Alexei va

desfășurat și atunci agitația națională, la Hunedoara naționaliștii (Români) nici macar contra-candidat n'au pus față cu Török Béla.

Acum însă s'au schimbat lucrurile! Intreagă tabăra de agitatori, în frunte cu Dr. Vlad, s'a aruncat asupra cercului, și au ațîțat în chip ne-mai pomenit, înjurînd la Unguri, și cu cererea de vot universal!

„Cît de încordată luptă a fost asta, ni-o arată și faptul, că din cei cîtră 1300 de alegători, au votat mai mult de 1000!

„Orăștiei i-s'a venit să aibă acea parte tristă (?) în această luptă, că stratul major (ștabul) al agitatorilor valachi, din sinul ei a pornit acolo!“

Mai pomeneste apoi foaia ungurească de povestea ce să făcuse pe aici, — scornitura — că pe Dr. Vlad l'au împușcat la Hunedoara, — și că pentru a ținea rînduiala, au mers dela Orăștie 4 companii de soldați, — (deși n'a fost nici o lipsă de ei).

Noi constatăm cu plăcere, că foii ungurești din loc au început a i-să deschide ochii mai bine și vede și recunoaște, că „s'au schimbat stările“ de-o vreme încoace.

Da, s'au schimbat. Ceea-ce va să zică: Români s'au deșteptat și să deșteaptă mereu, chiar și pe acolo pe unde fuseseră tare părăsiți și uitați, — cum e și în cercul Hunedorei, unde în Ianuarie nici n'ai putut pune candidat, iar' acum puțin numai a lipsit, că nu îl cucerirăm!

Și aceasta e mîndria și mîngăerea luptătorilor naționali din generația asta activistă. Și ei pot fi mulțumiți de atît și pot avea un mare îndemn a nu sta pe loc, ci a lucra mai departe cu aceeași stăruință, și atunci vom avea noi încă zile de sărbători naționale!

Încet, dar' sigur, spre atari zile pășim!

Știri politice

În Austria s'a pus deja pe masa dietei planul de lege pentru schimbarea legii de alegere, dînd vot universal (la toți cei trecuți de 20 ani, fără privire la bogăția ori sărăcia lor). Capii Cehilor, Herold și Clofac, springesc tare votul universal. Contele Sternberg (neamț) însă spune, că toate naționalitățile ar trebui să dea mîna contra

crește să va întări și va fi mare, cu minte și brav ca tatăl lui, și poate să mai vină și vre-o sorioară cu ochii schînteetori și cu părul negru ca al mamei sale, pe care cu toții o vor iubi foarte mult; și apoi rînd pe rînd încet moșioara lor să va întinde tot mai tare, negoțul va înflori mereu și ei vor trăi iubindu-să până la adînci bătrînețe.

(Va urma)

UITARE

Tinde vâlul tău, uitare,
Peste ochii ce au plîns,
Varsă har divin, — uitare
Peste focul ce s'a stîns.

Nu mi-e dor de-așa iubire,
Nu mai vreau dureri și chin;
Vin, uitare, de presară
Peste inimi flori de crin...

(Rev. Noastră)

Simca

socializmului ce să ridică tot mai amenințator, și prin votul universal s'ar întări grozav. E contra.

Să crede însă, că dreptul acesta va eși biruitor din lupta dietei.

— **Turcia** e pe împăcarea pricinii cu celelalte state pentru treburile din Macedonia. Văzînd că corăbiile puternice ale statelor au intrat în apele ei și au poposit la citeva inzule turcești, pe cari le-au încungurinat, ca cum le-ar fi cuprins în războiu și ca mîne vor veni tot mai aproape, călcîndu-i în picioare drepturile ei de stăpînire pe acele ape și locuri, și nimicindu-i toată vaza față de popoarele sale, s'a gîndit că de cît un războiu din care ar eși zdrobită, mai bine acum o umilire mai mică. S'a învoit să lase statelor controlă asupra finanțelor (treburilor de venite) ale Macedoniei nu chiar așa cum cereau statele, ci cu schimbări ușurătoare pentru Turcia. Și prin asta mulcomeste puterile și neplăcutii oaspeți cu pîntecel de fer vor pleca pe mări napoi spre locurile de unde au venit!

— **Ce cer soldații ruși?** În marea frămîntare din Rusia, pentru a ajunge poporul la mai bună, — armata are și ea partea ei mîre. Căci nemulțumirile nu erau mari numai în popor ci și în armată. De aceea s'au și văzut aci lucruri ce pe aiurea nicăiri: în același timp cînd poporul s'a dat revoltei, s'au resculat și trupele și regimentele întregi, pe uscat și pe apă, au făcut revoluție contra mai marilor proprii!

Acum sunt mai spre liniștire, dar' pare numai o liniște în ajunul furtunei. Căci iacă ce să scrie mai nou din Rusia: Trupele tuturor regimentelor rusești, au înaintat la guvern rugare prin care cer: îmbunătățirea hrănirii soldaților; stergerea servitorilor la ofițeri; îngăduința la soldați de a ceti cărți (că pîn' acum nu o aveau); dreptul de intrare și consfătuire liber; slobozenie de a sluji fie-care în acel regiment unde vrea să se ceară, și îmbunătățirea plății soldaților.

De n'or ținea seamă de aceste cereri, poate să se facă și mai teribile tulburări în armată.

Din România.

Sunt acum aproape 30 de ani, de cînd s'a zmulș România de către lacomul Muscal frumoasa Basarabie, cea plină de popor românesc curat, și i-s'a dat Dobrovia, cea mocirlă ca pămînt și mocirlă ca poporațiune ce o locuia. Că erau în ea tot felul de bidigăni: Turci, Bulgari, Sirbi, Greci, Tataři și mai știe-i sfințu cîți toți, doar' Români mai puțini. Era o tulpurală numai.

România primind alipirea țărișoarei, a început lucrările de limpezire în ea, iar' pînă nu s'or limpezi de-a binele, guvernele au zis că nu-i dau drepturi politice, adecă dreptul de a-și trimite deputați în dieta din București, etc. Și pînă azi Dobrovia nu are nici un deputat în dieta din București de care să ține.

Acum guvernul află că stările în Dobrovia s'au limpezit binișor. Neamul românesc s'a sporit bine și s'a întărit, cît preocupănește pe celelalte, și acum, doar' chiar din privilegiul iubileului Regelui Carol din vara viitoare, va da și Dobrogenilor bucuria de a fi puși pe un picior cu țara-mamă și vor avea și ei drepturi politice la fel.

Pe 27 Nov. v. e și conchemată la Constanța o mare adunare de cetățeni dobrogeni, cari vor aduce mulțumite guvernului din București pentru buna aplicare ce are față de ei, cei ținuți pîn'acum tot în stare de probă și de încercare.

Colonizare prin Munții-Apuseni?

În „Libertatea“ s'au scris mai mulți articolași asupra pacostei ce s'a cuibărit între frații noștri din Munții-Apuseni, unde o mîna de slujbași au înființat o bancă jidovită, pe care nainte cu vre-o 12 ani n'au putut'o înființa că nu s'a găsit nici un Român care să stee pe lingă ei la înființare. Acum încă n'ar fi putut'o, dar' au aflat vre-o 5 suflete uitate de sine, un popă fost notarăș, schiop la trup și la suflet, un dascăl căzut la popie, un alt dascăl din cei mai fără simț și inimă pentru neam și un birău, și aceștia s'au băgat în „Direcția“ băncii și-s agenții ei printre Români.

Am cercat să-i aducem la pocăință pe acești rătăciți, dar' nu să poate. Le sunt sufletele cu mult mai putrede, decit să mai poți să le încălzești pentru ceva nobil, cum e iubirea de neam!

Azi o să arătăm fraților noștri celor buni, — pentru păcătoșii ce să țin ca riia de banca jidovită, nu mai avem cuvînt, ei pentru noi sunt morți!, — celor buni le arătăm ce scopuri urmărește banca aceea, acolo în creeri frumozilor noștri Munți.

În Ș-ul 33 al statutelor băncii (al legilor ce ea și-a făcut și tribunalul le-a întărit pentru ea), — e spus așa:

„Banca cumpără pămînturi și le vinde, ia în arîndă și le dă în scopul colonizării și a parcelării“.

Care va să zică, banca și-a încriș între scopurile ei de viață: a cumpăra, unde poate, moșioare ajunse la vînzare, a Românilor (că numai Români are pe acolo), și pe ele va aduce colonii, adecă locuitori străini, cari să se azeze aci.

Cine este atît de bătut la cap să creadă că ei, Ungurii și Jidanii dela bancă, ar avea de gînd să aducă Români de prin alte locuri sărace și să-i azeze aci la mai bine, ci de bună sama să gîndesc la Săcuii cei flămînzi cari vagabundeză prin România și pe aiurea de-și cîștigă cele de lipsă pentru traiu! De aceștia are de gînd și amărta de bancă din Cămpeni, să aducă și să azeze pe moșioarele ce le va putea zmulge din mîni românești!

Și că ea de fapt întru acest scop lucrează, să vede și de acolo, că dă cele mai multe împrumuturi tot pe întabulări. Și unde numai poate, să întabulează — chiar și fără treabă — pe moșioara datorășilor săi. Îi va lăsa apoi pînă să ingreună bine, atunci le scoate licitația, le ia moșia pe nimica totă, cum să întimplă la ori-ce licitație, și apoi cînd are multicele, — chiamă cite un ciopor de Săcui sărăciți și-i azează aci, — ca să-și sporească neamul în acel țînut și să despice pe cel românesc.

Astăzi această băncuță nu poate face încă mari lucruri de acestea, că e tinără și slăbuță. Îi ajută însă lăpădăturile de Români descriși de noi în alți numeri, ca să crească și să se întărească. Iar' peste vre-o 8 ori 10 ani, să va vedea, că drept e ce noi am prorocit! Atunci în zadar să vor deschide oamenilor ochii, va fi tîrziu, că prea mulți vor fi legați și încolciți în mreaja de paiangen a celor cu scopuri de „colonizare“.

Puteți voi, Români din Munți, să dați spriginul vostru unei astfel de întreprinderi, și pe agenții ei, îi puteți voi asculta și urma? Băgați de samă Români din toate părțile, că zile de ispită trăim. Fiți cu ochii în patru! Căutați și spriginii numai ce e românesc și feriți-vă de tot ce e străin, și în Munți și pe aiurea, — că altfel nici un bine nu vă va urma!

NOUȚĂȚI

Limba maghiară în școlile noastre vrea s'o imbulzască ministrul Lukács pîn' acolo, că pe viitor limba maghiară să se propună copiilor vorbind cu ei tot ungurește. Și tot ungurește să li-să predee geografia, istoria și constituția patriei. Deci 4 obiecte de învățămînt. Asta ar fi cît școlile maghiarizate de jumătate.

Tifus și în Orăștie. Cazuri mai rare de tot felul de boale, să ivesc ele tot mereu în ori-ce comună. Dar' as-tan în Orăștie au fost bătător la ochi de dese îmbolnăvirile de tifus, deși sîrșite cu însănătoșare. În toamna asta au fost 3—4 cazuri, cari au trecut. Dar' mai nou iar' s'au ivit îmbolnăviri.

Ungurii la expoziția din București. Am spus, că anul viitor va fi o mare expoziție națională la București, încununînd sărbările de 40 ani domnie a Regelui Carol și a împlinirii alor 1800 ani dela venirea Românilor în Dacia.

Societatea marilor industriași din Ungaria, a luat în 2 Dec. hotărîrea, că și Ungaria să se silească a lua parte la expoziție cît să poate mai bine. În București este o societate pe acții Fehér & Comp., care vinde mașinării economice de tot felul în Teăr, și aceea își va zidi un pavilion (o casă) al său propriu pe terenul expoziției. În acel pavilion ungurean, își vor trimite vre-o 10 mari societăți și fabrici din Ungaria, produsele lor economice, comerciale, și fabricate de fer și de mașini, așa că acel pavilion să reprezinte acolo cu cînste industria și negoțul Ungariei.

România face mari pregătiri pentru acea expoziție: cheltuește aproape cinci milioane Lei pentru ea. Va zidi un mare palat-pavilion pentru despărțămîntul istoric de arte, un trocadero, o „arenă romană“, un pavilion stabil industrial, un pavilion regal, etc.

Va fi o expoziție vrednică a o vedea ori-ce Român căruia-i dă mîna a merge pe acel timp în Teăr.

Scarlatină (șarlah) în Cugir. Grozav de molipsitoare boală de scarlatină, iar' bîntue în comuna vecină Cugir în toamna asta umedă și nesănătoasă au fost în Cugir relativ multe cazuri de îmbolnăviri de scarlatină, din cari o parte sîrșite cu moarte. Acum iar' au sporit în mod aproape epidemic îmbolnăvirile acolo.

Răvârsarea riului Sava. Dela Eszék să scrie, că Sava și-a umflat grozav apele și s'a răvârsat prin țînutul orașelor croate Brod, Zupanje și Gunja, a făcut uriașe pîgube! Au plecat mai multe companii de pioniri cari să lucreze la stînginirea răvârsării. În 5 Decembrie a scos din rîu trupurile moarte alor patru oameni, și trei leagănuri în care erau copii mici înfășați și legați în ele. Apa a luat casele și printre ele și oameni și copii. E groznică lipsă prin țînuturile pustite de răvârsare.

Povești... Nu pot fi decît povești fără rost, vestile ce s'au dat în vileag zilele astea. S'a trimis adecă din Viena următoarea știre foilor din Pesta:

Din mai multe orașe austriace vine știrea, că regimentele austriace de pe acolo, au primit poruncă a fi gata, ca în ori-ce clipă, cînd i-să va da porunca, să plece în Ungaria, unde vor avea chemarea de a face rînduală. O atare poruncă să scrie că ar fi căpătat regimentele 13 și 56 din Cracovia, și reg. 18 din Olmütz, cum și regimentul 5 de dragoni (călăreți austriaci dela Wiener-Neustadt. Oficios nu li-s'a spus, că unde vor fi trimise regimentele. Ba pentru a înșela lumea, s'a zis, că vor fi trimise în Bohemia, — dar' de fapt cei mai mulți țin a ști, că ele vor fi îndrumate spre Ungaria, unde, cum să văd lucrurile pornite, va fi lipsă de întrevenea baionetelor...

Așa să scrie din Viena. Dar' lumea mare crede, că vor fi numai povești.

Mare durere și desnădejde. Din Mitrovița să telegrafează, că medicul militar de dragoni Dr. Oscar Lisca,

s'a înveninat dimpreună cu iubita sa. Medicul a murit de otrava luată, dar' nenorocita lui iubită, nu. Pricina dureroasei fapte, să spune că e: iubire fără noroc și fără nădejde.

Dr. Ioan Vajda publică următorul anunț:

Am onare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis *cancelaria advocațională*, care să află în Dej, piața (fôtér) Nr. 13, casa proprie vis-à-vis cu casa Voith, în ogradă.

Dej, Decembrie 1905. Cu stimă:

Dr. Ioan Vajda.

Ofițer ucigaș nepedepsit. La 1 Dec., s'a încheiat înaintea tribunalului militar din București tristă istorie a unui ofițer, locotenentul Dariu. Nainte cu citeva luni el era în serviciu în Pitești. Să însurase. Luase o fată de preot foarte frumoasă. Trăiau la vedere, foarte fericiți. Dar' într'o zi, acum vre-o 3 luni, el fiind în slujbă, de unde nu putea veni acasă 24 ore, — a trimis spre sară nevastei vorbă, să iasă puțin spre casarmă unde e el, să vor plimba nițel la olaltă. Nevasta îi răspunde însă, că nu poate veni, că doctorul e la ei în vizită.

— Hm! își zise ofițerul: dar' care doctor? Că poate fi și cel de vite, despre care știa că face curte cocoanei. Un spine i-să viri în inimă, o luă frumușel pe sub vîlul sării, pe uliți lăturălnice, spre casă. Găsi ușa încuiată. Bătî zgomotos. Nu i-să deschise. Dar' auzi ceva mișcări în lăuntru și în salon i-să părî că să stînge lumina. Izbî odată ușa de să desfăcî. Femeea sărise pe fereastă afară în grădină, ca să vină de pe acolo, ca dela plimbare. Dar' în salon ofițerul pare a fi văzut pe cineva ascuns dup' un dulap. Puse mîna pe revolver și îl pușcă la cap. Îl nimeri și-l ucise îndată. Găsi pușcat în cap pe un tinăr student bucreștean iubit al nevastei sale și adus de ceasul cel slab în aceea zi la Pitești!

Ofițerul a fost acum judecat. Tribunalul l'a declarat *nevinovat* de crima omorului, pe care l'a săvîrșit în o aprindere ce-l scosese din minți, provocat de spărgătorul casei. Pentru asta nu i-a dat nici o pedeapsă, — dar' l'a osîndit la două luni temniță, pentru că și-a părăsit postul (slujba) fără iertare.

Publicul a primit cu bucurie judecata tribunalului.

Ieșire din partid. Cum arătăm și pe fața întie a foii (la „Așa-i bine“), partidul „poporal“ al catolicilor, să împotrivesc cu încăpătînire la aceea ca să se deie poporul drept de vot universal (tuturora). Acum aflăm, că deputatul Skiciac, Slovac de neam, dar' care intrase în partidul „poporal“ cel cules mai tot dintre Slovaci, — a întors spatele la acest partid de șovinisti nerecunoscători. A scris alegătorilor săi, că, de vreme ce partidul „poporal“ nu vrea să iese în programul său și aceea, că va lucra să se deie deslegare bună chestiei de naționalități (cererilor popoarelor nemaghiare), el nu mai rămîne în acel partid!

Bine și cuminte ar face acum dl deputat Skiciac intrînd în clubul naționalist al Românilor, Slovacilor și Sirbilor, căci numai aci i-ar fi fost locul din capul locului.

Marea-Neagră, (între România Rusia și Turcia) e una din mările cele mai neliniștite din lume. Pe ea e mai mult furtună, ca pace. Vapoarele românești ce fac căile dela Constanța la Constantinopol, adese-ori sunt în mari primejdii de întinsul acestei tulburate mări. Zilele acestea ea a fost iar furtunoasă, și lumea credea, că vaporul „Regele Carol“ care duce posta dela România la Turcia, va întîrzia mult. Dar' nu. El a biruit valurile și a sosit la timp în în port. Dar' călătorii de pe el spun că au suferit foarte mult de boala de mare, (boală ce le vine din prea marile leagănări neliniștite și amețitoare a corăbiei, făcîndu-le oamenilor greață mare și silindu-i la vîrsări nesfîrșite, ce-i slăbesc).

Moarte. Corpul profesoral dela institutul pedagogic gr-cat din Blaj cu adîncă durere anunță adormirea în Domnul a inbitului coleg *Aurel P. Bota*, profesor urmată după îndelungate suferințe în 5 Dec. n. 1905, la 7 ore dim., în anul 45 al etății și 15 al profesurii. Fie-i țărîna ușoară!

Telefon între București și Buda-pesta. Intre București și Pesta s'a pus un fir de telefon deosebit, care să servească numai pentru darea de știri între cele două orașe capitale. Firul s'a dat folosinței în 4 Decembrie. Cel dintîi a vorbit prin noul telefon, directorul postelor și telegrafului român dl Cerchez, care a salutată în cuvinte călduroase pe secretarul de stat P. Sallay care, în numele ministrului de comunicație Vörös, să afla la celalalt capăt al firului în Budapesta, salutînd în numele ministrului ungar, pe cei din București. Taxa de vorbire e: pe 3 minute 3 coroane, iar' pentru vorbiri grabnice, pe 3 minute 9 coroane.

Spre știre. Dl protopop Tit V. Gheaja dela Hunedoara ne trimite declarația că, față de notița ce-l privește din numărul 48 a „Libertății“, dsa: își ține de subdemnitate a polemiza cu un individ de calitate sa, (a celui ce a trimis notița) și a intențat deja proces pe calea legii în contra dînsului, pentru inzultă și vătămăre de onoare.

Constatăm din partea redacțiunii, că nici redacția prin publicarea acelei notițe, nici trimițătorul ei, n'au avut de gînd să atace *onoarea personală* a dlui Ghiția, ci numai să critizeze țîntua sa *ca Român* față de adunarea națională dela Hațeg.

Iar' ca atare, ca critică a țînutei sale românești, noi n'ain putut respinge notița, — prin care de onoarea dlui Gheaja n'a avut nimeni de gînd să se atingă și nici nu s'a atins. Arate-ne cari sunt cuvintele ce i-ar atinge onoarea de om, și acelea le vom rectifica fără ezitare.

Morți în foc. În comuna Ictar (la Timișoara) a izbucnit în noaptea de 4 spre 5 Decembrie foc în prăvălia negustorului Klein. Stăpînul prăvăliei și nevasta-sa, au scăpat din casa ce ardea pe ei, dar' doi feciori de prăvălie, nesimțînd focul, au fost amețiți de fum și nu s'au mai trezit și au ars de vii în casă.

Sărbare școlară. Corpul învățătoresc dela școala capitală gr-or. română din Orăștie arangiază Marți în 12 Decembrie n., seara la 5 ore începînd, în localul școlii, o *serată festivă* în amintirea marelui Andrei bar. de Șaguna cu următorul. Program: 1. a) Cuvînt de deschidere; — b) Imn festiv, de D. Cunțan, c) cuartet. 2. Disertațiune despre Șaguna. 3. „Imnul unirei“, de T. Popovici, cor de școlari. 4. „Veghia“, de R. Rosetti, declamațiune. 5. „Despre procese“, dialog de Retegan. 6. „Strugurel bătut de brumă“, de T. Popovici, cor de școlari. 7. „Despre buna înțelegere“, de Cioban, trialog. 8. „Moartea burului“, de M. Cioban, declamațiune. 9. „Haidaii frați“, de Vidu, cuartet. 10. Încheiere.

Eventuale contribuții benevole pentru îmbogățirea *bibliotecii școlare* să primesc cu mulțumită și să vor cuita publice.

FEL DE FEL

Istețime japoneză. Japonezii să deosebesc pe scurt zis în toate privințele de celelalte popoare din Azia. Poporul japonez iubește peste măsură frumuseța și curățenia, și ca să-și mulțumească aceste plăceri să folosește de toate mijloacele de cari numai poate. Timpul călduros ce domnește mai mult în Japonia nu le iartă ca pe acel timp să poarte vestiminte de materie tare. Chiar și pînzăturile s'au dovedit la ei de prea călduroase. Istețimea lor însă a aflat leac la aceasta. Ei poartă, — damele mai ales — *vestiminte din afară făcute de hîrtie*, dar' hîrtie lucrată anume în fabrici, ca să fie tare aproape ca pînză, să nu să rupă la îndoire, etc., — sub cari au cămeși și albituri tot de hîrtie de o frumuseță și fineță mare. Vestimintele acestea sunt cusute cu un fel de fir, ce le ține bine. Dacă să murdăresc nu trebuie șterse, ci lucru simplu de tot; le înmoaie în apă apoi le acată la soare, unde piere de pe ele ori ce peată, murdărie și chiar și învechitura, așa că par iarăși nouă. O haină de asta ține 2—3 luni (tocmai un „sezon“) și sunt și foarte ieftine față cu cele de pe la noi.

NUMERI SINGURATICI DIN

„LIBERTATEA“

să vind peste tot locul (unde să cer cel puțin 5 la un loc) cu numai 2 cr. (4 fil.) foaia. — Cei ce doresc a vinde foaia noastră cu numărul, să-și dea adresele, ca să le putem trimite cite ne cer!

Unde cel puțin 3 vecini să însoțesc și cer să le meargă 3 foi din „LIBERTATEA“ toate 3 pe o singură adresă: o dam la fiecare pentru numai 1 fi. 20 cr. Mai puțin de 3 foi la un loc însă, cu acest preț, nu putem da!

Ga inuățăcel

să primește îndată un tinăr din familie bună, absolvent de cel puțin 3 clase gimn. sau reale, la firma

Ioan Comșa & fiu
Săliște

Avis.

In prăvălia de specerie, ferărie, porcelan și colontale a subscrierului să primește UN INVĂȚĂCEL, care să aibă etatea dela 14 ani în sus. Sunt preferiți tinerii cari au absolvat clase gimnaziale, reale ori comerciale și posedă atît în scriere cît și în cetire, pe lângă limba română, și pe cea maghiară și germână.

Cei cari doresc, să se ofere la:

IOAN CUTEAN
comerciant în Brad.
(Hunyad-megye).

„GEOGEANA“

institut de credit și de econ., în Geoagiu.

În sensul §-ului 11 al statutelor, avizăm pe această cale pe următorii domni acționari, cari sunt în restanță cu rate după acțiunile semnate de dlor:

Pavel Târziu, Almașul-m. C. 80.—
Ignat Viorel, Sibot 200.—
Petru Truca, Romoșel 180.—
George Cătănci, Romoșel 80.—
Constantin Viorel, Sibot 100.—
Avram Cătănci, Romoșel 280.—
Vasile Nasta, Romoșel 140.—
Petru Damian, Beriu 180.—
Valeria Damian, Beriu 270.—
Valer Orbonaș, Orăștie 250.—
Avram Grecu, Cârna 500.—
Irimie Rus l. Ioan, Geoagiu 90.—
Timofteiu Stoica, Geoagiu 50.—
Ilie Fistiș, Geoagiu 90.—
Stoica Lazar l. Sol., Mermezeu 40.—
Geoagiu, 22 Octomvrie 1905.

3—3

Direcțiunea.

Prăvălia românească

alul

Ioan Lăzăroiu
în ORĂȘTIE

îmbie marelui public românesc mărfurile sale de manufactură, bumbace, pînză excelentă, cirpe de păr și mătasă, brîne, etc. Îndeosebi atrage atenția asupra depozitului său de

Haine de Călușeri

splendide, originale, — pe care le vinde sau, la cerere, le dă și numai împrumut pe lângă taxe moderate!

Un costum de Călușeri, original, foarte frumos, comandat aci, e gata în 8 zile, și trimis la adresa dată, ori-unde în țară!

A să adresa la

Ioan Lăzăroiu, comerciant
3—6 în Orăștie (Szászváros).

Singurul alendar portativ românesc.

Micul Calendar pe anul 1906

de Ioan Apolzan tipograf.

Pe lângă partea calendaristică, literară și foi pentru notițe cuprinde sub titlu „Avutul nostru“ informațiuni și date exacte asupra tuturor instituțiilor noastre, ca biserici, școale, reuniuni de tot soiul, societăți financiare, etc. Prețul unui exemplar legat simplu 40 fileri, legat în pînză, cu creion 70 fileri, plus porto postal 6 filleri. A să procura dela autor în Sibiu (Nagyszeben).

Aprețieri de foi:

„Telegr. Român“ (nr. 99): „Bun lucru a făcut dl Apolzan cu editarea acestui mic alendar portativ, care are menirea să impedece pe Români de a mai purta prin buzunare calendare portative străine. Și e bine și cu pricepere compus „M. C.“ ales în ce privește datele referitoare la viața noastră publică.

„Revista Econ.“ (nr. 40): „Peste tot „Micul Calendar“ să presintă atît ca întocmire, cît și ca executare în condițiuni cît să poată de satisfacătoare și nu putem decît să-l recomandăm cu toată căldura publicului românesc, ca un calendar de adevărată utilitate practică...“

„Libertatea“ (nr. 41): „Micul Calendar“ e numele unui nou calendar, dragălaș prin înfățișare și practic, ușor de purtat în buzunar...“

2—3

Sz. 956—1905 végrh.

Árverési hirdmény.

Alulirótt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1902. évi 251. sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ javára Zsude Petru és t. ellen 64 kor. s jár. erejéig 1902. évi május hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 885 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák, ló és faépületek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíróóság 1905-ik évi V. 161/11 számú végzése folytán 64 kor. tőkekövetelés ennek 1900. évi nov. hó 21-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 39 kor. 90 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Voja községében végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1905. évi deczember hó 28-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékdzók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárveresendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógyon 1905. évi decz. hó 4-ik napján.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 849—1905. végrh.

Árverési hirdmény.

Alulirótt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1897. évi 7407/97. számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ javára Kézán luon l. Kézán és t. ellen 40 kor. 40 fil. s jár. erejéig 1895. évi szept. hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 630 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák és sertések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíróóság 1905. évi V. 436/10 sz. végzése folytán 40 kor. 40 fil. tőkekövetelés ennek 1901. évi június hó 7-ik napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 77 kor. 64 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Mada községében végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1905. évi decz. hó 27-ik napjának d. e. 12 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékdzók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárveresendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógyon, 1905. évi decz. hó 1-ik napján.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 968—1905 végrh.

Árverési hirdmény.

Alulirótt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1899. évi 3139 számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ javára Irimie luon a Paszkului és t. ellen 104 kor. s jár. erejéig 1899. évi májás hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 880 kor.-nára becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák és ló nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíróóság 1805-ik évi V. 522 számú végzése folytán 100 kor. tőkekövetelés ennek 1901. évi

hó napjától járó % kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 68 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Porkura községében végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1905. évi decz. hó 28-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékdzók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárveresendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógyon, 1905. évi decz. hó 4-ik napján.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 945—1905. vgrh.

Árverési hirdmény.

Alulirótt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1898. évi Sp. 201/1 sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ javára Kézán József l. Petru és t. ellen 100 kor. s jár. erejéig 1898. évi okt. hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1040 korra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, szekér sertés stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíróóság 1905. évi V. 328/12. számú végzése folytán 100 kor. tőkekövetelés ennek 1897. évi szept. hó 3-ik napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 59 kor. 10 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Mada községében végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1905. évi decz. hó 27-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékdzók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adadni.

A mennyiben az elárveresendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógyon, 1905. évi decz. hó 4-ik napján.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

z. 7064—1905. tkvi

Árverési hirdményi kivonat.

A szászvárosi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet végrehajthatónak Vlaedon Avram végrehajtást szenvedő elleni 1914 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (szászvárosi kir. bíróság) területén lévő és Ludesd községben fekvő a ludesdi 43 számú tjkvben A + 2 rd 122, 123 hrsz. kőház és kertra 327 kor., 4 rd. 404 hrsz. szántóra 70 kor., 5 rd 451—453 hrsz. szántó és kaszálóra 77 kor., 7 rd. 565 hrsz. kaszálóra 41 kor., 9 rd. 745 hrsz. kaszálóra 31 kor., 12 rd. 1307—1308 hrsz. kaszálóra 37 kor., 13 rd. 1322—1324 hrsz. kaszálóra és szántóra 148 kor., 18 rd. 1299—1301 hrsz. kaszálóra és szántóra 239 kor., az u. o. 69 számú tjkvben A + 2 rd. 261/2, 262 hrsz. szántó és kaszálóra 50 kor., 3 rd. 326/2 hrsz. kaszálóra 26 kor., 5 rd. 591/1 hrsz. kaszálóra 15 kor., 10 rd. 1353 hrsz. kaszálóra 42 kor., 12 rd. 1385, 1387 hrsz. kaszálóra és szántóra 59 kor., 14 rd. 1548 hrsz. szőlőre 18 kor., 15 rd. 1603. 1605 hrsz. kaszáló és szőlőre 70 kor., 16 rd. 1638/2. 1641/2 hrsz. kaszálóra 16 kor. onában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1906. évi jan. 10-ik napján d. e. 9 órakor Ludesd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladadni fognak.

Árverezni szándékdzók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% kész-

pénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt I. M. rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezében letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánat-

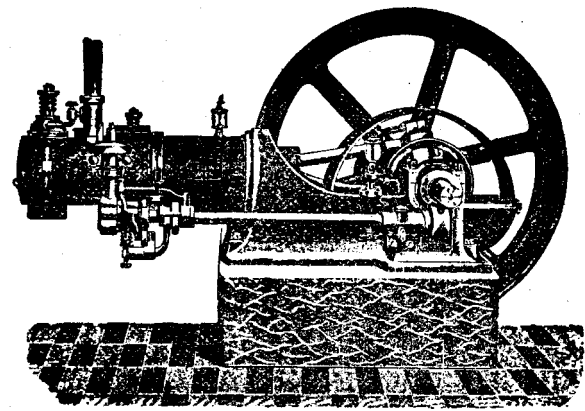
pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászvároson, 1905. nov. hó 11-én.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság:
Sebestyén,
kir. albiró.

Noutate!

Motor cu oleu brut de 20—50 HP.
Locomobil cu oleu brut PLEWA de 4—40 HP.

Acest motor cu oleu brut, intrece pe toate motoarele cu oleu cunoscute până acum!

Potrivit la mînarea morilor și la trebuințe industriale; umblă fără zgomot, fără miros, și fără conturbări; nu e accelerat, nu ruinează, ori-cine-l poate manipula și consumă foarte puțină materie arzătoare: 30—40 decagr. pe oară, la o putere de cal, la deplină îngrunare. Oleu brut să poate căpăta în ori-ce fabrică de oleu, fără nici o controlă finanțască.

Atît despre oleurile brute cît și despre ori-ce altfel de motoare, — binevoește a cere catalog.

Adresa: DÉNES B., Budapesta VI. Váci körút Nr. 61

2—6

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN:

IOAN NICA.

Arad, József főherceg-ut 1 sz.
(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental, edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitecturice cu deslușiri gratuite.